

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 160/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti F., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. Š. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 CoE 25/2007 z 25. októbra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti F., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. februára 2008 doručená sťažnosť spoločnosti F., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 CoE 25/2007 z 25. októbra 2007.

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že:

„Sťažovateľka je obchodnou spoločnosťou v právnej forme spoločnosť s ručením obmedzeným. (...)

Na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku podala sťažovateľka návrh na výkon exekúcie. (...) Exekúcia na majetok povinného však nebola vykonaná, pretože uznesením Okresného súdu Poprad č. k.: 12 Er/441/2005-31 zo dňa 20. 04. 2007 bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú. Proti predmetnému uzneseniu sa sťažovateľka v zákonnej lehote odvolala. Krajský súd v Prešove potvrdil uznesením sp. zn.: 1 CoE 25/2007 zo dňa 25. 10. 2007 prvostupňové rozhodnutie a exekúcia bola právoplatne zastavená dňa 31. 12. 2007.“

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd predmetným uznesením porušil ňou označené práva zaručené ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka v tom, že krajský súd *„bez akejkoľvek právnej opory dochádza k záveru, že správca konkurznej podstaty vystupuje v súdnom konaní v mene úpadcu. V súlade s právnou úpravou v ZKV vystupoval v žalobe ako žalobca priamo správca konkurznej podstaty. Ak bol aktívne legitimovaným v spore správca konkurznej podstaty, tak v prípade zamietnutia žaloby musí byť povinným ten, kto bol v súdnom konaní aktívne vecne legitimovaný. Sťažovateľka netvrdí, že správca konkurznej podstaty má platiť vzniknuté trovy zo svojho súkromného majetku, ale nie je možné v exekučnom konaní považovať za povinnú osobu osobu odlišnú od účastníka konania v konaní, ktoré viedlo k vydaniu exekučného titulu“.*

Sťažovateľka tvrdí, že *„prijaté závery porušovateľa sú so zreteľom na skutkový a právny záver zrejme neodôvodnené a arbitrárne a z ústavného hľadiska*

neospravedlivo a neudržateľné a zároveň majú za následok porušenie základných práv sťažovateľky. Ak zákon (ZKV) uvádza, že právo nakladať s majetkom konkurznej podstaty prechádza na správcu konkurznej podstaty - tak správcu nemožno považovať len za zástupcu úpadcu, lebo správca konkurznej podstaty koná vo svojom vlastnom mene.

Porušenie práva na spravodlivý proces a porušenie práva na súdnu ochranu vidí sťažovateľka vtom, že porušovateľ arbitrárne dospel k záveru, že osoba, ktorá je podľa exekučného titulu povinným, je len zástupcom povinného, teda iná osoba je povinný ako subjekt uvedený v exekučnom titule. Takýto záver nemá oporu v právnom poriadku a je arbitrárny a neudržateľný.

Právo vlastníť podľa čl. 20 ústavy a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu je porušené preto, lebo exekučný titul, sa v tomto prípade stal listinou, ktorá pre sťažovateľku neplní funkciu exekučného titulu, pretože povinný podľa exekučného titulu nie je povinným, ale len zástupcom úpadcu a teda podľa porušovateľa by zrejme povinným mala byť iná osoba, ako je osoba uvedená v exekučnom titule.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti F., s. r. o., sídlo: B. na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 CoE 25/2007 zo dňa 25. 10. 2007 porušené bolo.

2. Základné právo obchodnej spoločnosti F., s. r. o., sídlo: B. vlastníť zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo užívať majetok zaručené čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 CoE 25/2007 zo dňa 25. 10. 2007 porušené bolo.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 CoE 25/2007 zo dňa 25. 10. 2007 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove, aby v nej znovu konal a rozhodol.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti F., s. r. o., sídlo: B. náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Š. K., K., (...) do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi

(napr. III. ÚS 124/04).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Z obsahu sťažnosti vyplýva (možno vyvodit' záver), že k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľky došlo uznesením krajského súdu sp. zn. 1 CoE 25/2007 z 25. októbra 2007, ktorý jej potvrdením prvostupňového uznesenia o zastavení exekučného konania odňal možnosť domáhať sa svojho práva v konaní, resp. konať pred súdom. V tomto ohľade sťažovateľka poukazovala na skutočnosť, že účastníkom exekučného konania nie je akciová spoločnosť K. v konkurze, teda úpadca, ale priamo osoba správca, proti ktorému je exekúcia vedená, a na zastavenie exekučného konania teda nebol dôvod, a najmä nie taký, aký uviedli vo svojich rozhodnutiach vo veci konajúce všeobecné súdy.

Z obsahu výroku namietaného uznesenia sp. zn. 1 CoE 25/2007 z 25. októbra 2007 vyplýva, že „v exekučnej veci vedenej u súdneho exekútora JUDr. R. R., Exekútorský úrad v P., za účasti oprávneného: F., s. r. o. (...), proti povinnému JUDr. I. J., správca konkurznej podstaty úpadcu K., a. s. (...), o vymoženie 63 184,10 Sk s prísl., o odvolaní

oprávneného proti uzneseniu Okresného sudu Poprad č. k. 12 Er 441/2005-31 zo dňa 20. 4. 2007“ krajský súd potvrdil prvostupňové uznesenie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol:

„Napadnutým uznesením súd prvého stupňa vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil. Oprávnenému uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi náhradu trov konania vo výške 611,- Sk, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému, spoločnosti K., a. s., ktorá je v konkurze, pričom na obchodnú spoločnosť v konkurze nie je možné viesť exekučné konanie. V tomto prípade ide o vymáhanie pohľadávky, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, teda o pohľadávku voči podstate úpadcu, a takúto pohľadávku je možné uspokojiť jedine v priebehu konkurzu.

Proti tomuto uzneseniu, v časti výroku, ktorým súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a výroku, ktorým zastavil exekúciu, podal oprávnený odvolanie, v ktorom žiadal rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť. Namietal, že v tomto konaní, ako aj v konaní, ktorého rozhodnutie vo veci samej je exekučným titulom v prebiehajúcej exekúcii, nie je účastníkom spoločnosť K., a. s., v konkurze, ale priamo osoba správcu konkurznej podstaty, proti komu je exekúcia vedená. Preto nie je možné exekúciu proti správcovi konkurznej podstaty vyhlásiť za neprípustnú, keďže nie úpadca, ale správca konkurznej podstaty je účastníkom konania.

Povinný vo vyjadrení k napadnutému uzneseniu navrhol uznesenie súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázal na to, že v tomto konaní, ako aj v konaní, ktorého rozhodnutie je exekučným titulom, nevystupuje správca ako súkromná osoba, ale ako subjekt konajúci v mene úpadcu, zastupujúci úpadcu navonok. Preto je exekúcia pre pohľadávku proti úpadcovi neprípustná a súd prvého stupňa rozhodol správne, keď vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekučné konanie zastavil (...).“

Krajský súd konštatoval, že ako „Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p a vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 písm. c/ O. s. p., keďže odvolanie smeruje proti uzneseniu a zistil, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné“.

Následne krajský súd citoval na riešenie (posúdenie) predmetnej exekučnej veci sa vzťahujúce právne normy, vykonal ich interpretáciu a uviedol:

„V tomto konaní je ako povinný označený JUDr. I. J., správca konkurznej podstaty úpadcu K., a. s., sídlo B. Správca konkurznej podstaty v súdnom konaní vystupuje v mene úpadcu, vykonáva všetky svoje právomoci v jeho mene, vzhľadom na skutočnosť, že obchodnú spoločnosť po vyhlásení konkurzu navonok zastupuje ustanovený správca konkurznej podstaty pri všetkých právnych úkonoch, ako aj v súdnych konaniach. Z týchto právnych úkonov voči tretím osobám však správca nie je zaviazaný osobne ako fyzická osoba, ale len z funkcie správcu. Teda aj v súdnom konaní, kde je na jednej zo strán účastníkom úpadcu, v jeho mene vždy koná správca, ktorý má oprávnenie zastupovať spoločnosť v konkurze a nakladať s majetkom úpadcu, avšak osoba správcu nekoná vo svojom mene, ale v mene a na účet úpadcu.“

Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru, že:

„V prípade exekúcie vedenej voči úpadcovi, táto nemôže byť zrealizovaná a v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/1991 Zb. v spojení s ust. § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z. z. musí byť vyhlásená za neprípustnú, nakoľko na majetok patriaci do majetkovej podstaty úpadcu nie je možné viesť exekúciu. Pohľadávky vzniknuté po vyhlásení konkurzu majú povahu pohľadávky proti podstate a je ich možné uspokojiť iba v priebehu konkurzu, nie prostredníctvom exekúcie.

Odvolaací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne a zákonne v zmysle ust. § 219 O. s. p. potvrdil.“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou

alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jej právnej veci.

V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu boli svojvoľné a že by zasahovali do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd

konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné na posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, ako aj zákonného ustanovenia o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového uznesenia odvolacím súdom je namietané uznesenie krajského súdu aj náležite odôvodnené.

Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia Okresného súdu Poprad za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods.1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Keďže sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 1 dodatkového protokolu len z dôvodu svojvoľnosti a arbitrárnosti záverov

napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa osobitne uvedeným článkom ústavy a dodatkového protokolu, ktoré mali byť podľa nej taktiež porušené. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o porušení ďalších sťažovateľkiných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako ani podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Absencia porušenia ústavnoprávných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru (IV. ÚS 116/05). Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahrádzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Z uvedených skutočností teda vyplýva, že sťažnosť sťažovateľky je aj v časti namietajúcej porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu zjavne neopodstatnená.

3. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, ďalšími návrhmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008